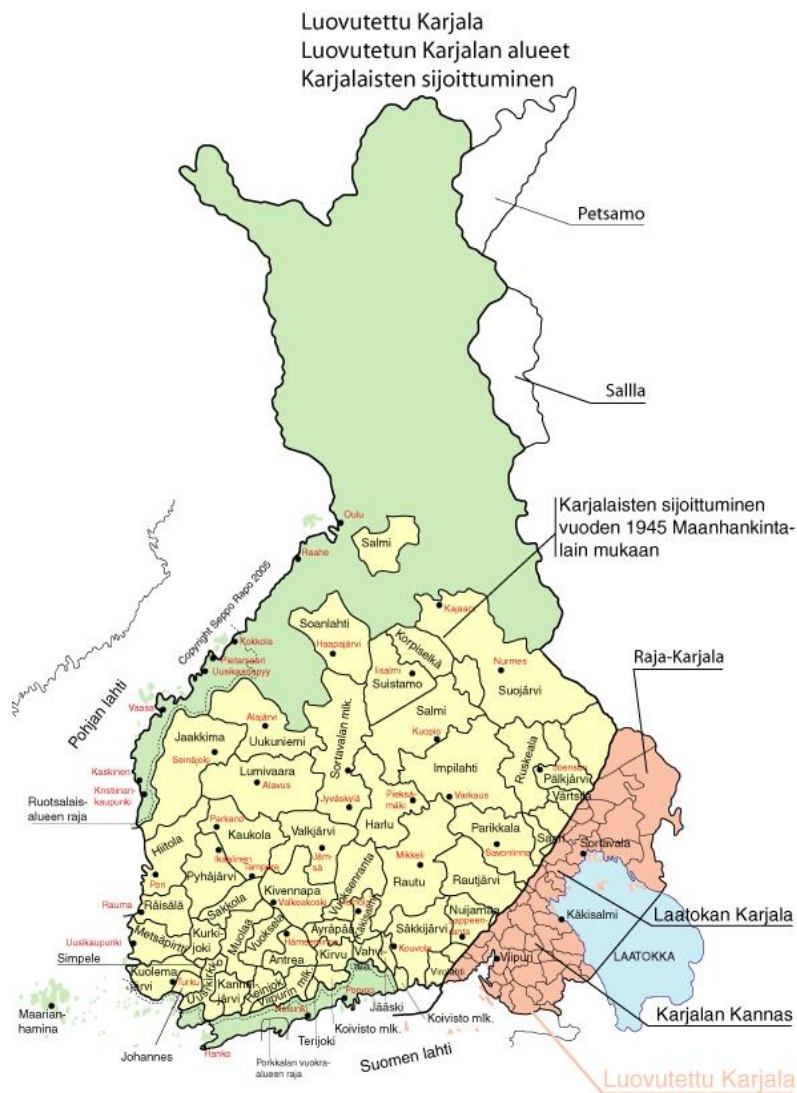

Siirtokarjalaiset ortodoksit Pohjois-Savossa

Laatokan pohjoispuolisesta Raja-Karjalasta asui ennen toista maailmansotaa 38 000 suomalaista ortodoksikristittyä. Sodan seurauksena ortodokseja sijoitettiin uudelleen muun muassa Pohjois-Karjalaan ja Pohjois-Savoon. Siirtokarjalaiset evakot säilyttivät perinteitään mutta kohtasivat myös ennakkoluuloja.

Suurin osa ortodoksisen siirtoväen sopeutumista koskevista tiedoista on muisti- ja haastatteluperäisiä. Näillä menetelmillä on kuitenkin saatu tietää, että ortodoksisen yhteisön eristäminen tapahtui muun muassa nimittelemällä "ryssiksi" ja rinnastamalla heidät jopa suoraan venäläisiin. Nimittelyllä pyrittiin osoittamaan ortodokseille, ettei heidän uskontonsa, kulttuurinsa ja kielensä ollut hyväksyttävää tai osa suomalaisuutta. Ortodoksien "alempi-arvoisuutta" osoitettiin esimerkiksi kyseenalaistamalla heidän moraaliaan, suomalaisuuttaan, arvojaan ja isänmaallisuuttaan.

Siirtokarjalaisille evakkous tarkoitti myös sitä, ettei heidän uudessa ympäristössään ollut muita ortodokseja tai ortodokseille tarkoitettuja pyhäköitä. Tämän lisäksi evakkoon lähteminen merkitsi luovutettujen alueiden seurakuntien hajoamista sekä omaisuuden menettämistä. Jotta ortodoksisuutta pystyivät ylläpitämään uskontoaan, edellytyksenä oli saada sen harjoittamiselle ja uusien pyhäkköiden rakentamiselle rahoitusta. Kirkkokunnan jälleenrakennus säilyttäisi ortodoksisen kirkon aseman. Luterilaiseen maisemaan rakentaminen johti kuitenkin välttämättömään pyhäkköjen muuttumiseen ulkonäöllisesti.

Suurmartyyri Georgios Voittajan kirkko, Siilinjärvi.

Ortodoksisuutta olivat omaksuneet Karjalassa vahvan karjalanmurteen ja oman tapa- ja uskomusperinteen. Tämän vuoksi siirtoväkeen kohdistui eritasoisia rasismia ja stereotyyppistä luonnehdintaa kantaväestön toimesta. Paikallisväestö pyrki sopeuttamaan siirtoväkeä, jotta he mukautuisivat alueella vallitseviin yleisesti hyväksytyihin arvoihin, normeihin ja tapakulttuuriin. Ortodoksien syrjintä uusilla asuinsijoilla näkyi muun muassa siinä, ettei jumalanpalveluksia annettu pitää kirkossa tai hautapaikkaa ei myönnetty ortodoksille evankelisluterilaiselta hautausmaalta.

Ortodoksisuutta olivat omaksuneet Karjalassa vahvan karjalanmurteen ja oman tapa- ja uskomusperinteen. Tämän vuoksi siirtoväkeen kohdistui eritasoisia rasismia ja stereotyyppistä luonnehdintaa kantaväestön toimesta. Paikallisväestö pyrki sopeuttamaan siirtoväkeä, jotta he mukautuisivat alueella vallitseviin yleisesti hyväksytyihin arvoihin, normeihin ja tapakulttuuriin. Ortodoksien syrjintä uusilla asuinsijoilla näkyi muun muassa siinä, ettei jumalanpalveluksia annettu pitää kirkossa tai hautapaikkaa ei myönnetty ortodoksille evankelisluterilaiselta hautausmaalta.

Luterilaisten "hyökkääminen" ortodokseja vastaan johtui paljolti ennakkoluuloista. Ortodoksit kuitenkin yrittivät ja jossain määrin onnistuivatkin kiistämään itseensä kohdistuvia leimaavia luonnehdintoja. Usein kuitenkin ortodoksit reagoivat syrjintään hiljaisella hyväksymisellä sekä asioiden eristämällä tietoisuudesta.

Lähde: Heli Kaarina Kananen, "Ortodoksisen siirtoväen kontrolloitu sopeutuminen", *Elore* 19 (1), 2012, http://www.elore.fi/arkisto/1_12/kananen.pdf. Referaatin Kananen tutkimuksesta laati Pia Paajanen kurssilla "UE5 Mihin suomalainen usko?".

Kartan lähde: Verkkosivusto luovutetusta Karjalasta, <https://www.luovutettukarjala.fi/kartat/karjala.htm> (vierailtu 20.4.2017).

Kuvan lähde: Kuopion ortodoksisen seurakunnan verkkosivut, <http://www.ort.fi/kuopio/pyhakot/> (vierailtu 20.4.2017).

Toimitus ja taitto: Minja Mikkonen ja Niko Nojonen.